

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

1/2018

ročník/volume 28

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 6

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 50 – 54

Dátum vydania/Publication date: 15. január 2018/January 15, 2018

Informácia/Information

103. KONFERENCIA DGINS A BUDAPEŠTIANSKE MEMORANDUM 103. DGINS CONFERENCE AND THE BUDAPEST MEMORANDUM

Význam migračnej štatistiky je v posledných desaťročiach rastúci. Dôkazom je nielen situácia nazývaná migračnou krízou, ale aj požiadavky užívateľov na údaje a aktivity realizované v rámci Európskeho štatistického systému.

V septembri 2017 sa v Budapešti uskutočnilo 10. zasadnutie konferencie DGINS, ktoré bolo zamerané na tému „Pohyb obyvateľstva a otázky integrácie – štatistiky migrácie“. Zasadnutie otvorila zastupujúca predsedníčka Eurostatu (p. Koceva) a predsedníčka maďarskej štatistiky (p. Vukovic). Jednotlivé prezentácie pokrývali celkovo 3 sekcie – sekciu o výzvach pre migračnú štatistiku a nedostatku údajov, sekciu o výskume v migračnej štatistike a sekciu o budúcich perspektívach. V jednotlivých príspevkoch sa kládol dôraz predovšetkým na zohľadnenie rôznorodosti užívateľov, pravdivý koncept o migračných štatistikách a spoluprácu s akademickou obcou. Problémom je tiež asymetria emigračných a imigračných tokov a požiadavka na výmenu mikroúdajov. V diskusii v rámci prvej sekcie bola zdôraznená potreba využívania administratívnych zdrojov údajov a iných zdrojov údajov (Big data) pre migračnú štatistiku. Ako uviedol riaditeľ sociálnych štatistík Eurostatu (Gallo Guye): „rapídne zmeny v spoločnosti sú ťažko podchytiliteľné a ukazuje sa nedostatok vhodných nástrojov“. Niektoré príspevky zdôrazňovali prepojenie migrácie a cenzu osobitne vo vzťahu k požiadavkám postcenzu 2021. Eurostat kladie dôraz na premennú krajina pôvodu respondenta vo výberových zisťovaniach, ktorej použitie umožní rozšíriť a skvalitniť údaje a následné analýzy, osobitne vo vzťahu k integrácii migrantov a ich potomkov.

Na záver konferencie bola panelová diskusia na témy a) aké sú hlavné nedostatky v dátach a kde sa z dlhodobého hľadiska vidí zlepšenie, b) použitie administratívnych zdrojov údajov pre migračnú štatistiku a c) výmena údajov migračnej štatistiky medzi národnými štatistickými úradmi. Diskutovali zástupca Eurostatu a zástupcovia Španielska a Maďarska. Ako hlavné oblasti, ktoré je potrebné pokryť dátami boli identifikované predovšetkým údaje o imigrácii a emigrácii medzi krajinami, krátkodobá migrácia v EÚ, socioekonomické informácie o migrantoch a dopad emigrácie v krajine odchodu. Pre použitie AZÚ sa ako hlavná požiadavka javí zaistenie ich kvality a prístupu, a to tak z krátkodobého, ako aj z dlhodobého hľadiska. Čo sa týka výmeny údajov, táto požiadavka vznikla ako reakcia na existujúcu asymetriu v údajoch, aj keď zástupca Španielska zdôraznil, že možno ani tak nejde o výmenu údajov, ako o upozornenie na asymetriu. Samotná výmena mikroúdajov je totiž vzhľadom na mnohé obmedzenia dané národnou legislatívou problémom.

Výsledkom rokovania bolo schválenie tzv. Budapeštianskeho memoranda. V rámci neho konferencia DGINS odsúhlasila :

- aktívne presadzovať pridanú hodnotu vysoko kvalitných migračných štatistík,
- podporovať úsilie rozvíjať a implementovať spoločné definície týkajúce sa obyvateľstva a migrácie,

- sústrediť sa na poskytovanie údajov vrátane štatistík s longitudinálnymi aspektmi, ktoré ďalej podporujú analýzu integrácie migrantov a ich potomkov v ich cieľových krajinách,
- podporovať identifikáciu, hodnotenie a prijímanie nových metód a zdrojov údajov,
- podporovať prístup k administratívnym zdrojom údajov na štatistické účely a podporovať vysokokvalitné národné registre,
- odporúčať a podporovať užšiu spoluprácu medzi národnými štatistickými inštitúciami s cieľom rozširovania výmeny údajov medzi krajinami,
- podporovať postupne sa rozširujúce ročné zhromažďovanie údajov cenového typu ako zdroja informácií o demografických, sociálnych a ekonomických charakteristikách migrantov
- vyvinúť základný súbor geograficky odkazovaných údajov o migrantoch vo väzbe na sčítanie obyvateľstva
- spolupracovať s orgánmi a agentúrami zodpovednými za správu a riadenie migrácie na regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.

Úplné znenie memoranda, ktoré bolo následne odsúhlasené na 34. zasadnutí Výboru pre Európsky štatistický systém (EŠS), uvádzame v prílohe. Treba len predpokladať, že implementácia aktivít naznačených v memorande reálne prispeje ku skvalitneniu migračnej štatistiky a nadviaže na predchádzajúce memorandum (Maltské memorandum).

PhDr. ĽUDMILA IVANČÍKOVÁ, PhD.

Autorka je generálna riaditeľka Sekcie sociálnych štatistík a demografie Štatistického úradu SR, ktorý zastupovala na DGINS konferencii v Budapešti, spolu s predsedom Štatistického úradu SR Ing. Alexandrom Ballekom.

BUDAPEŠTIANSKE MEMORANDUM ÚPLNÉ ZNENIE

Pokiaľ

- a. migrácia je relevantná, komplexná, neustále sa vyvíjajúca a potenciálne citlivá téma s dôsledkami pre širokú škálu oblastí politik;
- b. existuje vysoká úroveň politického a verejného záujmu v problematike migrácie a otázkach súvisiacich s migráciou;
- c. rôzne migračné toky, ktoré predstavujú rozdielne koncepčné výzvy a problémy súvisiace s meraním, dopad na veľkosť, priestorové rozloženie a demografickú štruktúru obyvateľov Európy a európskych krajín, ako aj na sociálny, ekonomický a environmentálny vývoj;
- d. EŠS musí reagovať na potrebu harmonizovaných, spoľahlivých, relevantných a včasných štatistických údajov a informácií o migrácii a migrujúcej populácii;
- e. štatistické požiadavky sa netýkajú len pôvodu, destinácie a demografických charakteristík migrantov ale aj ich vzdelania, zdravia, zamestnanosti a sociálnej integrácie;
- f. úspech politik zameraných na zníženie a odstránenie kontrol na vnútorných hraniciach v rámci EÚ/EFTA a prekážok pre občanov žijúcich, študujúcich a pracujúcich v rôznych členských štátoch EÚ/EFTA zmenili rozsah a vzory pohybu v rámci EÚ/EFTA krajín, a súčasne čiastočne znížili možnosti zberu údajov;
- g. existujú významné medzery a nedostatky v dostupných údajoch, napriek značným zlepšeniam na európskej a vnútroštátnej úrovni za posledné desaťročie;
- h. mnohé členské štáty zvyšujú svoje využívanie administratívnych zdrojov údajov pri tvorbe štatistiky o obyvateľstve a migrácii; existuje potenciál pre použitie nových zdrojov údajov v budúcnosti vrátane prípadných veľkých údajov (Big Data);
- i. účinky migrácie sa prejavujú nielen na vnútroštátnej úrovni, ale aj na miestnej úrovni a v migračnej štatistike si vyžadujú väčšie geografické podrobnosti s cieľom umožniť primerané analýzy;
- j. širšia dostupnosť a použitie nových technológií na zber údajov umožňuje zhromažďovanie ďalších informácií, ako napríklad efektívne georeferenčné údaje;
- k. existuje možnosť väčšej spolupráce medzi krajinami pri výmene údajov (vrátane výmeny mikrodát) a osvedčených postupov, hoci v Európe existujú veľké národné rozdiely, pokiaľ ide o metódy a zdroje údajov použité pre migračné štatistiky.

DGINS súhlasí s nasledovnými činnosťami:

1. Posilniť úsilie EŠS s cieľom pružne reagovať na meniace sa potreby štatistických údajov o migrácii a migrujúcom obyvateľstve a rôznych situáciách týkajúcich sa

štatistiky o migrácii v európskych krajinách a aktívne presadzovať pridanú hodnotu vysokokvalitných migračných štatistík.

2. Pokračovať v úsilí o „začleňovanie“ tém súvisiacich s migráciou do širšieho rozsahu sociálnych a ekonomických štatistík, pričom sa vychádza z vývoja vyplývajúceho z DGINS z roku 2009. Toto úsilie by malo byť zamerané na poskytovanie údajov vrátane štatistík s longitudinálnymi aspektmi, ktoré ďalej podporujú analýzu integrácie migrantov a ich potomkov v ich cieľových krajinách.

3. Podporovať úsilie rozvíjať a implementovať spoločné definície týkajúce sa obyvateľstva a migrácie s cieľom ďalej harmonizovať a štandardizovať migračné štatistiky v rámci EŠS. To by malo zohľadňovať potrebu stanoviť koncepty a definície, ktoré sú štatisticky spoľahlivé, relevantné a uplatniteľné vzhľadom na nové objavujúce sa typy migrácie a rastúce využívanie administratívnych zdrojov údajov.

4. Podporovať identifikáciu, hodnotenie a prijímanie nových metód a zdrojov údajov, najmä zvýšené využívanie adekvátnych administratívnych zdrojov údajov primeranej kvality, zabezpečenej prostredníctvom priebežného hodnotenia kvality na štatistické účely – buď jednotné registre, prepojené údaje z viacerých administratívnych zdrojov alebo v kombinácii s výberovými zisťovaniami a príležitosti ponúkané novými zdrojmi údajov (napr. Big Data). Toto úsilie zahŕňa, kde je to vhodné, realizáciu výstupov projektu ESS Vision 2020 ADMIN. Administratívne registre pre migračnú štatistiku by mali podliehať pravidelným a udržateľným opatreniam na zabezpečenie kvality; štatistické využívanie údajov a zlepšenie kvality údajov by malo byť súčasťou cieľov registra.

5. Podporovať prístup k administratívnym zdrojom údajov na štatistické účely, podporovať vysokokvalitné národné registre, ktoré by najmä podporovali rozvoj migračných štatistík, tak ako to požadujú používatelia a zainteresované strany.

6. Odporúčať a podporovať užšiu spoluprácu medzi národnými štatistickými inštitúciami s cieľom rozširovania výmeny údajov medzi krajinami, budované na základe existujúcich príkladov, či už výmeny agregovaných údajov, a tam, kde to je opodstatnené, uskutočniteľné a právne povolené, prostredníctvom mikroúdajov zlepšiť meranie veľkosti a charakteristík migrácie. Toto sa môže uskutočňovať na bilaterálnej alebo širšej báze.

7. Ako súčasť stratégie sčítania obyvateľstva po roku 2021 rozvíjať a podporovať postupne sa rozširujúce ročné zhromažďovanie údajov cenzového typu ako zdroja informácií o demografických, sociálnych a ekonomických charakteristikách migrantov a širšej populácie, pričom sa berie do úvahy dostupnosť vhodných zdrojov údajov a zabezpečenie synergií a súladu s existujúcou migračnou a demografickou štatistikou.

8. Vyvinúť základný súbor geograficky odkazovaných údajov vo väzbe na sčítanie obyvateľstva, pokrývajúci obmedzený rozsah demografických a sociálno-ekonomických charakteristík, ako zdroja geograficky podrobných regionálnych údajov o migrantoch.

9. Pri vykonávaní týchto činností bude EŠS ťažiť z užšej spolupráce s orgánmi a agentúrami zodpovednými za správu a riadenie migrácie na regionálnej, vnútroštátnej

a európskej úrovni. Podobne je veľmi dôležitá spolupráca s výskumníkmi a medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v tejto oblasti.

10. Monitorovať implementáciu týchto akčných bodov a iných súvisiacich aktivít založených najmä na pravidelných krátkych správach Európskeho štatistického výboru (ESSC), ktoré vypracuje Eurostat.